

7. El sector públic

La liquidació dels pressupostos continua reflectint el context econòmic recessiu

L'estat d'execució del pressupost d'ingressos en el primer semestre de l'any 2009 mostra un creixement dels ingressos no financers d'un 1,8%, resultat de la caiguda persistent dels impostos indirectes (-13,4%), temperada per l'estímul que continuen presentant els impostos directes (20,2%) i les transferències corrents (4,4%). En conjunt, el grau d'execució de les previsions inicials se situa en el 42,7%.

L'evolució dels impostos directes s'explica pels ingressos del tram autonòmic de l'IRPF, que creixen un 22,9%. En aquest punt cal recordar que els drets liquidats no corresponen a la recaptació per IRPF –que ha experimentat una reducció del 13,5% en els primers cinc mesos de l'any– sinó que són els ingressos a compte d'acord amb les previsions efectuades pel Ministeri d'Economia i Hisenda. D'altra banda, l'augment de l'impost de successions i donacions s'ha suavitzat respecte als primers mesos de l'any i se situa en el 6,2%.

La disminució dels impostos indirectes s'explica, fonamentalment, pel comportament

negatiu de l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats amb una caiguda dels drets liquidats del -23,7% i un grau d'execució del 36,2%. Cal destacar, però, la moderació respecte al primer trimestre de l'any en què la reducció va ser sensiblement més intensa (-33,7%). L'altre component amb un clar comportament negatiu és l'IVA, amb uns ingressos un 13,5% inferiors que en l'exercici anterior, d'acord amb les previsions efectuades pel Ministeri d'Economia i Hisenda. En relació amb la resta d'impostos indirectes, cal destacar que la crisi econòmica també es deixa sentir en els impostos especials, que disminueixen un 4%, amb un baix grau d'execució del 40,5%.

La liquidació de les despeses no financeres de la Generalitat el juny de 2009 mostra una contenció i disminueixen un 2% respecte al mateix període de l'any 2008. En relació amb els crèdits definitius, el grau d'execució és del 46,1%. El volum de despesa per a operacions corrents es manté constant i representa un 93% de les despeses no financeres. Les transferències corrents, que són el 66,1% de les operacions no financeres, disminueixen un 4,1% amb un grau d'execució del 47,9%. Al seu torn, les despeses de funcionament s'incrementen un 9,4% i se situen en un 46,7% dels crèdits definitius. En aquest sentit, cal destacar que les dades relatives

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat a 31 de juny de 2009

(milions d'euros)

	Previsions inicials	Drets liq. (DL)	Ingressos recaptats	% variac. DL 09/08
Impostos directes	8.931	3.703	3.599	20,2
Impostos indirectes	8.261	3.535	3.490	-13,4
Taxes i altres ingressos	600	229	178	2,5
Transferències corrents	7.579	3.252	3.208	4,4
Ingressos patrimonials	54	21	21	154,4
Operacions corrents	25.425	10.741	10.496	2,2
Alienació d'inversions	-	0	1	-
Transferències de capital	251	224	195	-14,6
Operacions de capital	251	224	195	-14,6
Ingressos no financers	25.676	10.965	10.691	1,8

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat a 31 de juny de 2009

(milions d'euros)

	Crèdits inicials	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	Pagaments efectius	% variació OR 09/08
Remuneracions personal	5.317	5.316	2.664	2.646	8,8
Compra béns corrents i serveis	1.472	1.524	530	349	12,7
Interessos	809	809	391	391	43,6
Transferències corrents	17.565	18.337	8.787	8.533	-4,1
Fons de contingència	110	65	0	0	0,0
Operacions corrents	25.272	26.051	12.372	11.919	0,2
Inversions reals	1.180	1.216	506	421	2,7
Transferències de capital	1.169	1.579	425	273	-41,5
Operacions de capital	2.349	2.795	931	694	-23,6
Despeses no financeres	27.621	28.846	13.303	12.613	-2,0

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

al primer trimestre de l'any mostren com l'augment de personal s'ha concentrat en els àmbits d'Interior i Justícia. Les inversions reals creixen un 2,7%, mentre que les transferències de capital presenten un descens acusat (-41,5%).

Continua baixant la recaptació de la Generalitat

La recaptació tributària de la Generalitat en el primer semestre de 2009 s'ha reduït un 19,2% per comparació amb el mateix període l'any anterior. La taxa de descens de la recaptació de

l'impost d'actes jurídics documentats se situa en el 34,6%, i en el cas de l'impost de transmissions patrimonials és del 26,8%. Tot i que els impostos lligats a les transaccions de compravenda d'habitatges continuen presentant caigudes importants, es moderen respecte de l'exercici anterior, en el qual la recaptació es va reduir més del 50%. D'altra banda, es constata la generalització de la recessió en la resta de figures tributàries com a conseqüència de la crisi econòmica. Destaquen les davallades de l'impost especial sobre determinats mitjans de transport (-51,9%),

Recaptació tributària de la Generalitat

(Gener - juny 2009)

	Milions d'euros	% var 09/08
Imp. s/ successions i donacions	455	1,4
Imp. s/ patrimoni	1	67,5
Imp. s/ transmissions patrimonials	303	-26,8
Imp. s/ operacions societàries	88	60,2
Imp. s/ actes jurídics documentats	324	-34,6
Taxa s/ el joc	124	-19,1
Imp. especial s/ det. mitjans de transport	64	-51,9
Imp. esp. s/ vendes minoristes det. hidrocarburs	138	-9,7
Imp. s/ grans establiments comercials	0	-
Gravamen de protecció civil	2	-3,8
Total tributs	1.499	-19,2

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya. Recaptació aplicada.

davallada causada per la disminució de les matriculacions de vehicles, i de l'impost especial sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs (-9,7%), per la caiguda del consum. Contràriament, l'impost de successions manté una evolució positiva (1,4%), tot i la suavització del creixement presentat en els primers mesos de l'any.

La davallada afecta també la recaptació estatal a Catalunya

A diferència dels inicis del canvi de conjuntura econòmica, en què la crisi presentava una menor incidència en els tributs estatals, la recaptació tributària de l'Administració central en els primers cinc mesos de l'any presenta una davallada del -19,4% per al conjunt de les comunitats autònomes. Globalment, la pèrdua de recaptació és més acusada a Catalunya (-27,1%).

L'IRPF, que comporta el 49,7% dels recursos recaptats per l'Administració central a Catalunya, ha disminuït un 13,5%, percentatge lleugerament

inferior a la mitjana estatal (15%). Aquestes evolucions s'expliquen pel descens de les rendes del treball i del capital, així com pels canvis de gestió (més ajornaments i agilització de les devolucions) i les mesures normatives (rebaixa de 400 euros). La recaptació de l'IVA descendeix el 42,0% a Catalunya i el 30% en el conjunt de les comunitats autònomes. El context econòmic perjudica especialment la despesa subjecta a IVA, que es ressent de la caiguda del consum i la crisi al mercat immobiliari. Altres efectes, com els ajornaments i l'extensió del dret a sol·licitar devolucions mensuals, n'intensifiquen la reducció. La pèrdua de recaptació de l'impost de societats reflecteix tant la taxa negativa dels beneficis com els canvis normatius i de gestió (opció de càlcul fraccionat i acceleració de les devolucions). Si es compara amb la mitjana, la reducció de la recaptació per societats és més intensa a Catalunya amb un descens del 31,4% enfront del 20,8% del conjunt.

Recaptació tributària de l'Administració central a Catalunya*
(Gener - maig 2009)

	milions euros	% Catalunya s/ total CA	% variació 2009/2008	
			Catalunya	Total CA
IRPF	6.047	22,4	-13,5	-15,0
Impost de societats	1.034	19,5	-31,4	-20,8
IVA	4.060	22,0	-42,0	-30,0
Impostos especials	477	6,3	-14,5	-4,6
Altres ingressos tributaris	545	23,6	-12,7	-6,9
Recaptació tributària	12.163	20,1	-27,1	-19,4

*Aquesta recaptació també inclou la part de la cistella d'impostos cedida a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

El total de CA correspon a la recaptació efectuada per les delegacions de l'Agència Estatal d'Administració Tributària. Aquestes dades no inclouen la recaptació efectuada per les diputacions forals de la CA del País Basc ni de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaudación tributaria. Agència Estatal d'Administració Tributària.

Liquidació de pressupostos del 2008

La liquidació dels pressupostos de l'exercici 2008 s'emmarca en un context de crisi econòmica i, tot i que els pressupostos ja havien previst una davallada dels ingressos per impostos indirectes, el descens de la recaptació ha superat les estimacions inicials. Paral·lelament, el deteriorament econòmic ha incrementat les necessitats, especialment les de caràcter social, fet que ha pressionat a l'alça les despeses.

La suma d'aquests dos efectes expliquen que l'any 2008 els comptes del sector públic de la Generalitat de Catalunya presentin un dèficit de 4.862 milions d'euros (2,38% del PIB). Val a dir que en el context econòmic actual no és un resultat excepcional, atès que el dèficit ha estat un tret comú per al conjunt d'administracions públiques. Concretament, i segons dades de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat, el dèficit per al 2008 ha estat d'un 2,74% del PIB per a l'Administració central, d'un 1,45% del PIB per al conjunt de comunitats autònomes i d'un 0,39% del PIB per a les corporacions locals.

Les raons del dèficit de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2008 són, d'una banda, la desviació a la baixa dels ingressos tributaris que van ser inferiors als previstos en 2.839 milions d'euros, dels quals 2.088 milions d'euros corresponen a l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats. D'altra banda, l'any 2008 la despesa desplaçada en salut (inclosa en els ajustos del Sistema europeu de comptes, SEC) és de -670 milions d'euros, import que l'any 2007 va ser de 280 milions d'euros.

Dades bàsiques de la liquidació consolidada

Milions d'euros	2007	2008	% variació 08/07
Administració de la Generalitat, SCS, ICS i ICASS			
Ingressos corrents	24.273	24.192	-0,3
Despeses corrents*	22.983	25.126	9,3
Estalvi corrent	1.290	-934	-172,4
Ingressos de capital	836	897	7,3
Despeses de capital*	2.715	3.169	16,7
Resultat de l'exercici	-589	-3.206	444,3
Resultat de l'exercici (organismes autònoms administratius)*	54	71	31,5
Ajustos SEC (base 2000)**	-691	-1.727	-1.396
Dèficit segons SEC (base 2000)	-1.226	-4.862	296,6
% del dèficit SEC en el PIB espanyol	-0,11	-0,44	
% del dèficit SEC en el PIB català	-0,57	-2,24	

* Sense variació despesa desplaçada.

** L'any 2008 és una estimació. A partir del 2007 la variació de la despesa desplaçada es considera un ajust SEC.

SCS = Servei Català de la Salut; ICS = Institut Català de la Salut; ICASS = Institut Català d'Assistència i Serveis Socials.

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Els ingressos no financers liquidats l'any 2008 suposen un trencament de la tendència creixent dels darrers anys. De fet, mentre que el creixement mitjà dels darrers deu anys ha estat proper al 9%, l'any 2008 es produeix una reducció del 0,1% respecte a l'exercici anterior. Els impostos indirectes són els que presenten un comportament pitjor, amb un descens del 16,1% i un grau d'execució del 75,8%. En aquest sentit, cal assenyalar que els impostos relacionats amb el sector immobiliari (impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats) són els que han presentat la davallada més important, i s'han reduït en un 45,5%. A aquesta caiguda, iniciada l'any anterior, s'ha afegit la reducció d'altres

impostos indirectes, entre els quals destaca l'impost de determinats mitjans de transport (-42,5%) com a conseqüència del descens de les vendes de vehicles. Per la seva banda, els impostos directes han mostrat una evolució positiva que ha contribuït a compensar, parcialment, l'impacte negatiu en els ingressos de la Generalitat dels impostos indirectes. Els impostos directes s'incrementen un 15,3% per l'augment del 12,4% del tram autonòmic de l'IRPF, del 18,9% en l'impost de successions i donacions i del 18,2% per a l'impost de patrimoni.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat

(a 31 de desembre de 2008)

(milions d'euros)

	Previsions inicials (I)	Drets liquidats (D)	Total recaptat	% var. (D) 08/07	Grau execució (D/I)
Impostos directes	7.449	7.495	7.393	15,3	100,6
Impostos indirectes	10.663	8.084	8.021	-16,1	75,8
Taxes i altres ingressos	597	492	451	-6,3	82,5
Transferències corrents	7.296	7.916	7.842	6,9	108,5
Ingressos patrimonials	50	15	15	-48,1	29,3
Alienació d'inversions	10	2	2	-44,2	24,5
Transferències de capital	237	894	771	8,0	377,9
Total ingressos no financers	26.301	24.898	24.494	-0,1	94,7

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Finalment, les despeses no financeres de l'Administració general de la Generalitat creixen un 10% amb un grau d'execució del 97,0%. Aquest resultat està marcat pels capítols de remuneracions de personal i de transferències corrents que conjuntament representen el 81,4% de les obligacions reconegudes. En el primer cas l'increment és d'un 10,7% com a conseqüència de l'increment de plantilla dels col·lectius de mossos d'esquadra, docents, funcionaris de presons i justícia. Per la seva banda, les transferències corrents creixen un 8,5% amb un grau d'execució del 98,1%. Quant a les operacions de capital, cal destacar que creixen un 14,5% pel fort increment de les transferències de capital, que augmenten un 26,6%.

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat

(a 31 de desembre de 2008)

(milions d'euros)

	Crèdits inicials	Crèdits definitius (C)	Obligacions reconegudes (O)	% var. (O) 08/07	Grau execució (O/C)
Remuneracions personal	4.956	5.034	4.977	10,7	98,9
Compra béns i serveis	1.451	1.484	1.375	10,5	92,7
Interessos	679	697	697	22,2	100,0
Transferències corrents	16.919	18.184	17.843	8,5	98,1
Fons de contingència	110	0	0	-	-
Inversions reals	1.284	1.350	1.284	0,7	95,1
Transferències de capital	1.321	2.155	1.847	26,6	85,7
Total despeses no financeres	26.718	28.904	28.024	10,0	97,0

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.